Szocialista brigádoktól

Életmentő segítség

Csaknem egy évig tartó áldozatos munkával két műtősasztalt készített a szolnoki Hetényi Géza Kórház részére a Tiszamenti Vegyiművek szocialista brigádtagjainak egy csoportja. A készülékek a gyár és az egészségügyi intézmény közötti szocialista szerződés keretében születtek, s a szó eredeti értelmében életmentő segítséget jelentenek a terület vesebetegeinek, akiket eddig a debreceni vagy a szegedi műveseállomásra szállítottak kezelésre.

A sok-sok órás töprengés, kísérletezés után, az orvos-specialisták tanácsai alapján összeállított berendezéseket ez év júliusában a Szegedi Orvostudományi Egyetem műveseállomására szállították, s ott — alapos kipróbálás után — tizenhárom beteget kezeltek a két kifogástalanul működő művesékkel.

Az orvosok és az Egészségügyi Minisztérium szakértője szerint a Tiszamenti Vegyiművek szocialista brigádjainak kezemunkáját dicsérő készülékek a legjobb nyugati típusokkal állják a versenyt. Ezek darabonként csaknem 10 ezer dollárba kerülnek.

„Füstbe mehet" az egészségünk

A dohányzás ártalmairól

Az idei esztendő a dohányzás elleni küzdelem éve: „Dohányzás vagy egészség — válasszon!" tette közzé felhívását az Egészségügyi Világszervezet (WHO). Megdöbbentő adat, hogy hazánkban mintegy négymillió ember vallja magát rendszeres dohányzónak, s a cigarettafogyasztás az utóbbi évtizedben megduplázódott. *Sokaknak „füstbe ment" az egészsége.* Szinte hihetetlen, de igaz: *Magyarországon a lakosság évente 7 milliárd forintot költ dohányzásra, ugyanannyit, mint nyershúsra vagy tejtermékre és kétszer annyit, mint friss gyümölcsre, zöldségfélékre.*

Az Országos Egészségnevelési Intézet orvos illetékesei megszívlelendő tényekről tájékoztattak. *Már a magzat károsodhat a dohányzás ártalmaitól.* A dohányzó nők között gyakrabban fordulnak elő terhességgel kapcsolatos problémák, például a dohányzás mértékének növekedésével arányosan emelkedik a koraszülések száma. Szoptatáskor pedig a csecsemő az anyatejjel is magába szívja a dohányfüst káros égéstermékeit.

Statisztikai adatok igazolják a szomorú tényt, hogy *az iskolások* — rossz példák hatására és nem utolsósorban feltűnési vágyból — *egyre fiatalabb korban kezdenek dohányozni.* Pedig ez — éppen a serdülőkor biológiai sajátosságai miatt — egészséges felnőtté válásukat igen hátráltatja. A dohányfüstben levő káros vegyületek — köztük a szénmonoxid — rontják a szervezet oxigénfelvevő képességét, aminek következtében csökken a szervezet fizikai teljesítőképessége, így a sportteljesítmény is.

A felnőttek egészségét is sokféleképpen károsítja a dohányzás, hajlamossá teszi a szervezetet több súlyos betegségre. A hosszú ideig tartó füstártalom következménye a légutak idült hurutja. A dohányos ember reggelente krákogva-köhögve-köpködve ébred. Az idült hurut a nyálkahártya fokozatos pusztulását okozza, és igen nehezen gyógyítható. A fizikai teljesítőképesség csökkenésében fontos szerepe van a tüdőtágulásnak. Ez a légzőfelszín csökkenésével jár, és nehezíti az oxigénfelvételt. Bár nemcsak a dohányzás okozza, de dohányosok között lényegesen gyakoribb. Az élet derekán levő erős dohányosok 95 százaléka szenved ebben a betegségben.

A tüdőrák a legismertebb és egyben a legsúlyosabb betegség, amelyhez *„hozzásegíthet" a dohányzás.* Szakértők felmérései szerint: *a dohányosok esélye a betegségre 30-szorosa a nemdohányzókénak.* A szív és érrendszer betegségeiben — például a szívinfarktus létrejöttében, a láb érszűkületének kialakulásában — szintén gyakori a dohányzás. Az emésztőrendszer is károsodhat. A pipázók ajakrákja régóta ismeretes. Gyakori dohányospanasz az émelygés, a hányinger. Az erősebb dohányosoknak általában idült gyomorhurutjuk van, és csökken az étvágyuk.

Kérés, jó tanács és egyben intelem, hogy cigaretta- meg pipafüsttel ne fokozzuk a levegőszennyezést. Különösen zárt térben — és mások rovására — ne! *A dohányfüstös környezetben ugyanis a passzív dohányzás révén a nemdohányzók szervezetébe is nagy mennyiségű füst jut.* Kötelezően tiszteljük — különösen a munkahelyeken — embertársainkat azzal, hogy az ő egészségükre még jobban vigyázzunk, mint a sajátunkéra! (MTI)

Divat és kényelem

Új cipőmodellek bemutatója

Nagyobb választék új színek és anyagok, kényelem és divatosság jellemzi a hazai cipőipar 1981-es tavaszi—nyári modelljeit, melyeket a MABEOSZ székházában nemrég megnyílt kiállításon mutattak be a kereskedelem szakembereinek. A kis- és nagykereskedelmi vállalatok képviselői a tavalyinál mintegy 200-zal több új cipőmodellből választották ki a következő két hét alatt azokat, melyeket az ipartól megrendelnek, s jövőre a vásárlóknak kínálnak.

A kiállításon 1500 pár tavaszi, nyári férfi-, női és gyermekcipőt mutatnak be a hazai cipőgyárak, s nagyobb szövetkezetek. A kollekció összeállításánál a tervezők minden korosztály igényeinek kielégítésére gondoltak, s főként a hazai anyagok felhasználására törekedtek.

SZEGEDI ÜNNEPI HETEK

Bizet: Carmen. Előadás a Dóm téren, ma este 9 órakor.

A XXI. Szegedi Nyári Tárlat a Móra Ferenc Múzeum Horváth Mihály utcai Képtárában.

Tóth Valéria szobrászművész kiállítása a Móra Ferenc Múzeum kupolájában.

Fotóklubok 16. szegedi szalonja a Bartók Béla Művelődési Központban.

Bahget Iskander fotókiállítása a Bartók Béla Művelődési Központban.

Farkas Pál szobrai a Bartók Béla Művelődési Központ udvarán.

Papp György grafikusművész kiállítása a szentmihályteleki Móricz Zsigmond Művelődési Házban.

A Móra Ferenc Múzeum állandó kiállításai: Ember és környezete; Csongrád megyei parasztbútorok és -viseletek; Kőolaj és földgáz; Szegedi Galéria; Lucsgyűjtemény; Hunok, avarok, magyarok; „Vasvirágok"; Móra-emlékszoba; „Tűzön-vízen keresztül él Szeged". A Fekete-házban: „Szeged felszabadításától az ország felszabadításáig".

Búcsúzik a Carmen

Tizenegy éves szünet után tért vissza Bizet halhatatlan operája, a Carmen, a szegedi szabadtéri műsorára. Az idei nyárévadban Pál Tamás vezényletével, Szinetár Miklós rendezésében eddig két előadást tartottak belőle, a harmadikat ma, szombaton este láthatják a nézők Mészöly Katalinnak, Ilosfalvy Róbertnek és az odesszai Ivan Ponomarenkónak főszereplésével. Képünkön (Nagy László felvétele) az a pillanat, amikor Carmen (Mészöly Katalin) rabul ejti Don Josét (Ilosfalvy Róbert).

Csempészek, katonák meg egy cigánylány

Két csempész (Remendadó és Dancairo, azaz Réti Csaba és Gyimesi Kálmán) két katona (Zuniga hadnagy — Gregor József, Morales szakaszvezető — Kenesey Gábor) és egy cigánylány, Frasquita (Vámossy Éva) — egyetlen, meglehetősen tarka képet mutató csoportban a Dóm téri öltözőben. Részben a fényképezőgép jelenléte, részben „közös származásuk" okán. Mert a két csempészt, a két katonát meg a cigánylányt alakító művészek Bizet Carmenjének Dóm téri előadásában: a szegediek.

Vámossy Éva: Először szerepelek a szabadtérin, több éves vágyam teljesült ezzel. Tavaly a Hiltonban léptem fel, idén a Carmennel párhuzamosan a Margitszigeten. A vígözvegyben is szerepelek, de az itthoni fellépésnek külön varázsa van. A cigánylányfigura, Carmen barátnőjének alakja, zeneileg igen fontos, magas hangfekvésben, nagyon exponált magasságokat elérve kell énekelni. Emiatt nehéz is: „át kell fújni" az egész együttest. Mit mondjak, nagy csemege mindenképpen.

Réti Csaba: Évek óta hasonló karakterszerepeket énekelek itt a téren, megszoktam, közel állnak hozzám. Így természetesen Bemendadót is nagyon szeretem. Ha túlzottan látványos alakításra nem is ad alkalmat, nagyon kényes feladat, igencsak a helyén kell lennie az embernek, elég, ha a közismert quintettre utalok. A Carmen egyébként is szívügyem, ráadásul úgy érzem, jól összeállt most az az együttes, amely előadja.

Gregor József: Örülök, hogy ilyen jó hangulatú, kiváló csapatmunkáról tanúskodó előadásban szerepelhetek. Aranyos, kedves figura az operában a Zuniga hadnagyé, és elmondhatom, a Falstaff után „sétagalopp" már ez a feladat. Egyfajta felüdülés, kellemes lazítás. Jókedvűen, felszabadultan énekelhetem, ha mennyiségben az egész csupán annyi is, mint a Falstaffban két kottalap... Zeneileg viszont fontos ez a szerep, a Carmen muzsikája egyébként is garancia. A kollégákról nem is beszélve.

Gyimesi Kálmán: Így jár, aki túl udvarias: jóformán már mindent elmondtak előttem. Most csak annyit tehetek, hogy úgymond, „csatlakozom az előttem szólókhoz". A Falstaff Fordja után Dancairót énekelni nekem is szinte pihenés, egyébként először játszom ezt a figurát, és még csak azt mondhatom: a legnagyobb örömmel és lelkesedéssel. És még valami: Ponomarenkót igen megszerettük, nagyszerűen lehet vele dolgozni, kiváló kolléga. Ráadásul „pecás", mint jómagam...

Kenesey Gábor: Éppen a 25. szerepem pályafutásom során a mostani, Morales szakaszvezetőé. Tehát igencsak emlékezetes marad számomra. Egyébként nekem külön megtiszteltetés ilyen kiváló, neves művészekkel együtt dolgozni, sokat tanulhatok tőlük. Ráadásul külön feladatot is jelent a szerep: basszista létemre most baritont éneklek, kipróbálhatom a magasságomat. Egyszóval, igyekszem kihasználni a lehetőségeket.

A szünet véget ért. Két csempész, két katona meg egy cigánylány — öt művész lép nemsokára ismét a színpadra. Szeged operakultúráját reprezentálják.

D. L.

Vendégjárás, kánikulában

Különvonat az NDK-ból — Idegenforgalmi szakemberek Szegeden

Nem kell különösebb szaktudás annak megállapításához, hogy a hosszan tartó jó időnek pezsdítő hatása van az idegenforgalomra. E hét végén — az előre bejelentett csoportokon kívül — az eddiginél jóval több egyénileg utazó vendég jelezte érkeztét, illetve kereste fel a Szegeden működő utazási irodákat, s az idegenforgalmi hivatalt.

A Hungarhotels három szegedi szállodájában aligalig marad gazdátlan szoba, hiszen aki váratlanul érkezik, s nem kap már motelszobát vagy kollégiumi szálláshelyet, s a fizető-vendégszolgálat sem kínálhat számára éjszakára szobát, az minden bizonnyal szállodáink egyikét keresi majd fel. A szabadtéri játékok hét végi előadásait most különösen nagy érdeklődés kíséri, s a délutáni program összeállításában segítik a nézőket a rendszeres orgona- és zsinagógabemutatók. A Szeged Tourist programajánlatában ugyanis állandó helyük van a délután három órakor kezdődő dómbeli orgonabemutatóknak, s az ugyancsak előadásnapokon szervezett zsinagógabemutatóknak, melyek délután fél ötkor kezdődnek. Vasárnapokon, ünnepnapokon délelőtt 11 órakon is.)

A Szeged Tourist kezelésében lévő szálláshelyek ezen a hétvégén csaknem zsúfolásig teltek, s ebben nyilván nem csupán a jó idő játszik szerepet, hanem az is, hogy a mártélyi kempingnek csak a töltés mentett oldalán levő részlege tart nyitva.

Idegenforgalmi szakemberek is érkeznek Szegedre: a lódzi Juwentur igazgatójának, néhány berlini vendégnek, lengyel sport- és ifjúsági vezetők egy csoportjának házigazdája lesz az Expressz, amely egyébként az ifjúsági napok múltával csak rövid „lélegzethez" jutott. Vasárnap ugyanis hatszáz NDK-beli ifjú turistát hoz a különvonat Szegedre, 12 napos látogatásra, s két szovjet meg egy lengyel csoportot is várnak. Változatos programot állítottak össze számukra, az egyetemi kollégiumok is felkészültek a külföldi fiatalok fogadására. A sétahajókon, a szabadtéri előadásain, jó idő esetén a szegedi strandokon, vagy éppen az ópusztaszeri skanzenben, bizonyára észrevehető lesz, hogy szerencsésen megérkeztek.

P. K.

Citera, tambura, tánc

Harmadszor rendeznek *népzenei találkozót a dorozsmai szélmalomnál* holnap, vasárnap. Először öt évvel ezelőtt muzsikáltak a helyreállított műemlék tövében a környék népi zenekarai, a következő évben ismét találkoztak, s három év szünet következett. A mostani nagyszabású, egész napos programmal szeretnének hagyományt teremteni: a táncosok és a zenészek ezentúl évenként, az ünnepi hetek idején szórakoztassák a népművészet értékeivel a közönséget.

A Bartók Művelődési Központ hálózatához tartozó dorozsmai művelődési ház a találkozó rendezője. Az érdeklődőknek összesen hét együttes mutatkozik be: *az algyői és a tápéi népi együttes, a SZOTE citerazenekara, a dorozsmai tambura- és a Dankó Pista citerazenekar, az ÉDOSZ Huzavona együttese és a baksi cigány néptáncegyüttes.* Délelőtt 10 órától az énekkarok és a zenekarok szerepelnek, délután több lesz a táncos program. Az együttesek látványos *menettánccal* vonulnak ki a dorozsmai művelődési háztól a malomig, fél kettőtől este hatig tart a mulatság. Bár nem szakmai bemutató jellegű a találkozó — a cél: a népművészet kedvelőinek szórakoztatása —, szakemberek is nézik és értékelik a produkciókat. *Nagy Albert,* az ÉDOSZ Szeged Táncegyüttes művészeti vezetője látja el a konferanszié szerepét, bemutatja a fellépő együtteseket. Aki vasárnap kirándul a szélmalomhoz, s részt vesz a táncos-zenés vigasságban, a kulináris élvezetekről sem kell lemondania: stílszerűen lacikonyhai ízes falatok is várják.

A Carmen szegedi szereplői: Gregor József, Vámossy Éva, Gyimesi Kálmán, Réti Csaba, Kenesey Gábor